

Йордан ***СТУБЕЛ***

МАЙКА

Колко ли честита е била,
имала е синове соколи,
бедната – сега и тя дошла
чак на Божи гроб да се помоли.

Богоматер да я утеши,
да запали пред светите двери
свещи за „умрелите души“
и за старост сила да намери.

Нощем туй е мислила дома,
кътала петаче по петаче,
та да дойде някога сама
на светото място да поплаче.

Свята, в самотията си пак
да се върне с жалбите еднички,
за да спре пред всеки праг,
кръстчета да раздаде на всички.

ТИШИНА

Там облаци вечерни не спират, не минават,
нито пастири кротки, когато свечерява…
И не звънят стадата, не пеят пойни птици –
белее монастирът „Четирсет мъченици“.

Високите лопени жълтеят край дувара,
и див коноп е цъфнал в звънарницата стара,
край църквицата малка с червени керемиди.
До нея път не води, нито се пътник види.

И само в личен празник за помен, литургия
там слизала да служи сама Света Мария…

ВЕЛИКИ ПЕТЪК

Денят какъв е чуден – синина
струи от свода днес. Едно момиче,
подпрено до църковната стена,
раздава китки здравец и игличе.

На храма украсените врата,
отворени, от шума зеленеят
и сякаш там на Майката света
очите кротко и набожно греят.

На църквицата кръстът позлатен
сега блести с Христовата зеница.
Във спомена ми тоя чуден ден е
петъкът на страстната седмѝца…

СТИХОВЕТЕ СА ПРЕПЕЧАТАНИ ОТ АВТОРСКАТА СТИХОСБИРКА „МАЙЧИНА ЛЮЛКА“

Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://www.slovo.bg/

ISSN 2738-7798

ИСКРИ

Йскри в Йскрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Брой 22, АВГУСТ, 2021 г.

„ Ударил плесница на беса и заплюл в лице демоните, просиял си като светло слънце…“ [1]

ПРЕПОДОБНИ МОИСЕЙ МУРИН

Божествената светлина, за която говорихме в предишния брой, озарява човешката душа чрез молитвата и покаянието, така както слънчевата светлина нахлува през прозорците в нашия дом.

На ***28-ми август*** в църковния календар стои името на преподобни Моисей Мурин (етиопец, с тъмна кожа, черен). По произход египтянин, висок на ръст и силен физически. На младини св. Моисей бил роб в дома на един знатен и богат човек. Това се случило през 4-5-ти век, преди арабското нашествие, когато центърът Александрия и цял Египет били Византийска провинция и в тях процъфтявало християнството.

Близостта до Бога дава истинско и безподобно спокойствие и тишина. Те са сравними само със състоянието на първия човек в Рая преди грехопадението. Загубили тази близост, ние днес подчиняваме живота си на света, греха и страстите и така се отдалечаваме от Бога все повече и повече.

А какво би се случило, ако сами, по своя воля, решим да се върнем при своя небесен Отец, като евангелският блуден син – чрез молитва и покаяние?

Житието на св. Моисей Мурин, който отначало бил свиреп разбойник, а после просиял с добродетелен монашески живот в пустинята, е доказателство, че това е възможно, и не само. То ни показва още, че дори човек да е превзет от този свят, да се е предал на злото до краен предел и да се е отдалечил от Бога, до толкова, че да си помисли че „няма Бог“, достатъчно е само искрено да се върне при Него и милосърдният небесен Отец ще го укрепи чрез Своята сила, ще помогне на неговата немощ и с бащинска любов ще му отвори вратите на Рая!

Продължава на стр. 2

1. *Из кондака на св. Моисей Мурин*

Изгонен от дома, в който слугувал заради лошото си поведение, Моисей не поискал да изкарва прехраната си с честен труд, а се присъединил към една разбойническа шайка. Не след дълго всички оценили неговите „качества“ и го провъзгласили за свой предводител. Станал известен със своите злодеяния, той всявал ужас и страх в цял Египет. Казват, че в него нямало нито страх, нито съвест. Бил готов на всичко, за да извърши замисленото или да отмъсти на врага. Посягал дори и на бедни и беззащитни хора и така дълго притеснявал жителите на египетските предели.

Господ, който не желае смъртта на грешника, *„но да се отвърне…от пътя си и да бъде жив“ (Езекил 33:11)*, изпратил на св. Моисей светли минути на покаяние.

Благодарение на неизменната Божия помощ Моисей осъзнал своите недостойнства и грешен живот, и разкайвайки се за всички извършени злодеяния, пожелал да се засели в манастир, където в постоянна молитва и изнурителен пост да изкупи своите грехове. Дълго молил игумена на манастира да го приеме сред братството, но той му отказвал, знаейки неговия живот. Накрая, след като всички се убедили в искреното му разкаяние, го приели в обителта. Там новият живот на бившия разбойник съвсем не бил лек. Той с готовност изпълнявал всички послушания, пребивавал в постоянен пост и молитва и тези трудове той понасял с лекота. Тежки за него били спомените от преди, които идвали в съня му, смущавали го и дори го тласкали към предишния му живот с недостойните и престъпни дела.

Така и днес ние виждаме, че лошите дела, светската слава и самият грях привличат към себе си. Врагът на нашето спасение не спи. Той непрекъснато отклонява човека от изконните и вечни християнски ценности било с еретически учения и светски мъдрувания, било с добре прикрити, модерно облечени и гримирани древни грехове. Нашата вещественa природа, изменена след първия грях – грехът на Адам – се впечатлява от злото и следва страстите. Тогава човек пада в земния прах при змията, чрез която в древността злият го изкуши и го направи богоотстъпник.

Житиеписецът ни разказва как монахът Моисей не се предал на изкушението да загърби своето спасение и да се върне към предишния си разбойнически живот. Той престанал да спи: цели нощи прекарвал в молитва, изпълнявал всички поръчения на монасите и нарочно им носел вода от далечен извор…

След години на упорство и борба с греха Бог пратил награда на светия отшелник – мирни и спокойни дни. Неговата молитва се превърнала във възхвала и благодарност към Бога, който по своята безпределна милост му пратил и покаянието и последвалото съвършенство на духа.

Когато един брат от обителта го попитал „Какво помага на човека във всеки негов труд?“ Моисей отвърнал: – Един Бог му помага. *Бог е нам прибежище и сила, бърз помощник в беди (Псал. 45:2).*

– В такъв случай за какво са постите и бденията? – попитал отново монахът.

– Това смирява душата – отговорил Моисей – защото е писано: *„погледни моето смирение и моето безсилие и прости всичките ми грехове“ (Псал. 24:18).* Ако душата принесе тия плодове Бог за туй ще прояви към нея Своето милосърдие“

Не след дълго преподобни Моисей се уединил в пустинята Скит. Бог прославил своя ученик с даровете на благодатта и много монаси се събрали около него. Помнейки своите грехове, той бягал от всякакви почести и известност, въпреки, че бил посещаван от множество народ. Веднъж управителят на областта дошъл в Скит, за да види известния обърнал се разбойник. Моисей като узнал за това напуснал килията си, за да се скрие, но срещнал управителя, който го попитал: „Къде е килията на отец Моисей?“.

– Защо ти е той? – попитал Моисей – той е човек недостоен и глупав.

Когато по-късно високопоставеният гост обяснил на монасите кой му отговорил така, те по описанието разбрали, че това бил самият Моисей.

Считайки себе си за недостоен той винаги строго постил, а гостите си угощавал богато в израз на християнско уважени е любов. Той учел събраните около него монаси, че така човек трябва да постъпва с всички хора – да показва уважение и любов (днес някои лекомислено наричат това отношение човекоугодство). Именно така ще покажем, че осъждаме не нашия ближен, а греха и несправедливостта.

– Когато Моисей влезе в олтара, прогонете го – желаейки да го изкуши, веднъж рекъл епископът.

Така и направили – прогонили Моисей от олтара с думите:

– Върви си, чернокожи етиопецо!

Той излязъл и застанал настрана, като се укорявал:

– Добре направиха с тебе, куче, добре направиха, черен етиопецо, защото си недостоен, а дръзваш да влезеш в светото място. Като не си човек, как се осмеляваш да приближаваш хората и Божиите служители?

Клириците чули тези думи и ги предали на епископа. Когато повикали преподобния отново той му казал:

– Какво си мислеше, отче, когато първо те прогониха, а после те върнаха отново?

Преподобният отговорил:

– Сравнявах се с куче: то бяга, когато го прогонят и бърза да се върне, щом го повикат обратно.

Предузнавайки смъртта си, на преклонна възраст, той казал на събратята, че ще умре при предстоящото нападение над манастира с думите: *„Които се залавят за нож, от нож ще погинат“ (Матей 26:52)*, а тях посъветвал да бягат, считайки този край справедлив за себе си. †

*Боян **БАЛКАНСКИ***

БЛАГОДАРСТВЕНИ СЛОВА

Поради пандемията представянето на юбилейната ми книга **“Осемдесет стъпки под звездите”,** под редакцията на Юлияна Геловска с издател “Пропелер”, се състоя година и половина по-късно – на 17 юни 2021 г. в ч-ще “Градище 1907” – Своге. Издание от 324 страници с избрани произведения – стихотворения, разкази, легенди, пътеписи, статии, афоризми, епиграми, анекдоти, извадки от отзиви за творчеството ми, послания и снимки.

При много добра организация от страна на секретарката на читалището Аделина Ангелова, книгата бе представена от Людмила Петрова – председател на ХТК “Полет” – Своге. В салона присъстваха над 70 души. Между тях имаше представители на бесарабските българи от Молдова и Украйна, най-изявеният от които бе проф. д-р Николай Червенков от град Тараклия.

Присъстваха и Галин Георгиев – д-р на етнографските науки, съпредседател на дружество “Родолюбие” за културни връзки с бесарабските и таврийските българи; Зденка Тодорова – филолог, писател, и краевед от Цариброд (Западните покрайнини); Георги Михалков – писател и един от най-изявените есперантисти в България; Светлана Дяконова от ръководството на Българската генеалогична федерация “Родознание”; Христо Шанов – бивш служител в Института за паметниците на културата, подготвил книга за печат за всички 1700 манастири в България; доц. Любен Иванов (родом от с. Еленов дол) – историк и философ, написал книгата (с ползвани 300 източника) “Прадревното Дуло и другите прабългари до и в прадревен Китай”; Анета Дилова-Станинска – историк и философ от литературен клуб “Арфа” – Враца; проф. Кирил Богданов (родом от с. Гинци) – член на Земляческия културно-просветен клуб “ Петрохански светлини” – София, Спиридон Андонов от Съюза на независимите български писатели, Милка Георгиева – почетен председател на клуб “Доверие” – Своге, и много други – читалищни дейци от Своге, Искрец, Бов; съученици, приятели, колеги по перо и читатели-ценители на творчеството ми.

Имаше приветствия, поздравителни писма, музикална изненада с участието на детско вокално студио с р-л Станислав Събев, много букети цветя, подаръчета от дърворезба и други.

Изказвам искрена благодарност към личностите, които се включиха към анализиране на цялостната ми творческа дейност и на всички присъстващи от близо и далеч. **Нека Бог да ги благослови!**

ПОСЛАНИЯ

към настоящите и бъдещите жители и творци на Искрец

* Да се утвърди официално гербът на с. Искрец, останал в проект след смъртта на неговия автор, художникът Георги Ангелов, заедно с химна на селото – по мой текст, спечелен след конкурс през жури от Съюза на българските писатели, и композиран от Кирил Белов. *(Герб и химн на село при наличието на 5500 селища в България е голяма и изключителна рядкост).*

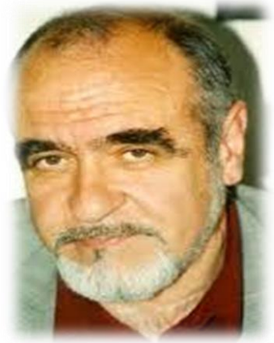
* Гербът на селото да присъства навсякъде, където е уместно, според закона.

* Да се напише история на с. Искрец (може и от колектив), използвайки десетки публикувани източници.

* Да четат много повече.

* Да знаят, че българите са имали много държави (влизали са и в съюзи с други) в Евразия през миналите хилядолетия и че са се разселвали до Япония и Корея (на изток) и до Шотландия и Ирландия (на запад). И че отпреди 3500 години до днес паметта на българите с уважение се помни от японци и китайци, отпреди 2000 години – от таджики, афганци, перси, киргизи, узбеки, кюрди, а отпреди 1300 години – от чуваши, башкири и много други. †

Публикува се със съкращения.

Лозан ***ТАКЕВ***

ТЪЖНО ЗАВРЪЩАНЕ

Все по-тъжен влизам в тоя дом,
в дворчето с мушкато разцъфтяло,
и с лоза, прегърбена в поклон,
и с чешмата от варовик побеляла…

А щурчето жалостно щурчи,
майка ми отдавна тук я няма.
Само споменът у мен без глас звучи.
Някъде замина и сестра ми…

Тате си отиде тих и сам…
Тъжни спомени насядали из двора
идват мълчаливи още там,
Но ги няма най-любимите ми хора…

Все по-тъжно се завръщам у дома.
Самотата в къщата прогони
радостта. Тя в спомен е сама,
а не се живее лесно само в спомен.

ЛЯТО

Залязва лятото… И тръгва есента.
И зимата ще хвърли бели преспи…
В очакване на стих за пролетта
тя ражда нежни топлите ни песни

И в тоя луд безкраен кръговрат се
пълнят с радост и премръзналите
къщи.
А после хуква бос сред нас
и стар и млад,
когато лятото отново ни прегръща.
†

Р. ***РУСЕВ***

СЪЛЗИ

И от върбови клони
потопили в реката листа
е готова да капне сълза,
а между клоните птици
във нощта сънуват небе
и простори.

Спомням в живота
как се сменяха дни,
как годините минаха,
колко луни
и слънца
съм посрещнал.

Как като пясък от пръстите
дните изтекоха
и пътеката сочи нагоре.

А сега чаша до мен
и червеното шепне за дни,
за красивото,
когато проблемите
бяха на никой.

Просто дни,
просто дни
без чаша за помен...
А на брега цъфтят
незабравки... †

Ал. ***ВУТИМСКИ***

СТАРИННО

Твоите медни кавали къде ли са?
Моя родино, твоето слънце е
огнено.
Бели старици изпридаха кротки
къдели,
пееха шарени твоите стари
гергьовдени.

Тихо ми пей и свири ми, разказвай
ми дълго,
аз се завръщам, и ето на твойте
поляни съм.
Слънцето днес ми припомни
далечни предания,
слънцето днес се изкачва по
сребърни стълби.

Шарени люлки над тебе, родино,
били ли са?
Празничен вятър тия люлки повял
ли е?
Златно момиче нима ти е пеело
всред лехите със росен босилек?

Слънцето с шарени люлки го
грабнало,
моя родино, от твоите весели
празници.
Невестата златна на слънцето
алено
твоя е, твое е слънцето.

Твой съм и аз... и поляните също
са твои.
Ето, старинни предания някой
разказва.
Изпридат стариците тихо огромни
къдели.
Кавалите, що пеят за слънчеви
сватби, къде ли са? †

Снежана ***КОСТАДИНОВА***

ПУСТА МЛАДОСТ!

Разказ

Пуста младост! Като го хвана и не го пуска. И стават едни неща, от които изненадан остава единствено той. А околните? Какво те? Не ги интересува. Дали? Едва ли.

Върви по улицата. И отвреме навреме се чуди. За къде ли се е запътил с този найлонов плик в ръцете?! „Здрасти! – стряска го неговият съсед. – Ако си тръгнал за мляко, прясното свърши.“ Вярно, бе! Тръгнал е да пазарува, но какво? Със сигурност не е мляко. Какво беше по дяволите?!

Опашката в магазина е дълга и това го улеснява. Докато стигне до продавачката зад щанда, нещо ще светне в побелялата му глава. Да, ама не! Идва вече неговият ред, а той…стои и се чуди. И изведнъж се сеща. Листчето, на което записа необходимите му продукти, остана на масата в кухнята. Колко му е да изтича до там! Да изтича…ама! Пуста младост! Забранява екстрите. Върви бавно по обратния път и си мисли за съседа, когото срещна преди малко. Върл левскар. Преди много години завел шестгодишните си синове – близнаци на стадион Герена в София, но ядосан от слабата игра на любимия си отбор, напуснал мача, палнал колата и се прибрал в Искрец. Сам. А децата? Пратил ги за сладолед преди това и забравил този факт. И за какво била цялата истерия на жена му, като милицията ги довела в дома му не след дълго!? Всъщност точно обратното, те я довели в тях.

Входната врата на апартамента е отворена широко. Предвидлива е милата, пък и прекрасно го познава. Грабва листчето и изведнъж чува ридаещ женски глас от хола. Отваря с трясък вратата и…празна стая с включен на макс звук на телевизора.

Пак е в магазина. Вади листчето и…дотук. Ново двайсет. Забравил си е очилата. Няма начин. Ще помоли някого за съдействие. Ааа, не! Ще го помислят за изкуфял.

Така е всеки Божи ден от години. Пуста младост! Като го хване и не го пуска. И кой печели от всичко това? А, сега де! Кой? †

Вихрен ***БЪНКОВ***

СМЪРТЕН СЛУЧАЙ

За нелепото събитие
днес от пресата разбрах –
гледал филма “Под прикритие”
мафиот умрял от смях.

НА ПАЗАРА

Сякаш прави ми на пук
не един търговец днес –
стоки с качество “боклук”
с надпис “нов деликатес” .

РАМКАТА НА БЮДЖЕТА

Гледайки я рамката
драснах епиграмката:
явно че бюджета
ще е за джуджета.

НАРОДО-ПСИХОЛОГИЯ

Вместо да покопа
гледа да докопа.

МЪДРО РЕШЕНИЕ

Много правилно решение
кабинетът взел е днес –
сметките за отопление
само с хапче “антистрес” .

АФОРИЗМИ

Този е търсеща натура – търсеше си белята.
Това което искат избирателите, получават само избраните.
На гърците фалира държавата, на България – народът.
Тръгнеш ли по правия път, далече няма да стигнеш.
България единствена в ЕС строи магистрали – другите отдавна са си ги построили. †

Свещ. Л. ***ЛАЗАРОВ***

ГРАНИЦА

От бр. 21

След като по-рано е взето решение за строежа на теснолинейка от Саранбей за Лъджене, Якоруда, Разлог и Неврокоп, същата е проектирана (от българин) и построена за 6 години без никаква механизация – със взрив, кирки и лопати. По-късно, през 1939 г. се открива отсечката до гара Белица, като общата дължина на линията от днешен Септември става 101 километра. Тогава самият Цар Борис III кара празничния влак. Това събитие и до днес остава в съзнанието на местното население.

Около царя гравитира отбран кръг истински политици, интелектуалци и дипломати. Той управлява чрез правителства от специалисти, затова именно тогава откриваме най-разнообразни реформи, като например факта, че за пръв път в България е дадено право на глас на жените (през този период са и първите конкурси за женска красота). Стопанският подем е нечуван. Съществуващите до преди няколко години 700 предприятия вече са над 2000. През 1938 г. в Пловдив вече съществува международен представителен фестивал с много български производители. Тогава са открити всички големи известни каменно-въглищни мини, които превръщат малки и неизвестни села в големи градове (един от тях е Перник). Открива се трамваен завод, който произвежда трамваите за София (всичките им части).

Връщането на Южна Добруджа, отнета през 1913 г., се счита за един от върховете на българската дипломация и в частност на действията на цар Борис III. България успява по мирен път да си върне изконна територия, без да се пролее нито капка кръв.

Американското списание „Тайм“ обявява цар Борис за световна личност на месец януари 1941 г. и публикува снимката му на корицата – нещо, което и до днес не се е случвало с друг български държавник[1]. Негови са думите: *"Докато съм цар, българска майка няма да върже черна забрадка заради загинал във война син или съпруг". „Борис е бил герой. Той е блокирал напълно Айхман[2] и е защитавал българските евреи“.* Тези думи са произнесени през 1961 година от главния израелски обвинител Яков Бар-Ор. Освен всичко останало в навечерието на Втората световна война населението на България е над 7 милиона (без анексираните територии). Предполагам, че заради всичко това, известният писател Любомир Гутев обобщава, че „**през 30-те години на 20 в. в България се води последователна и прагматична политика**.“.

Две години след започването на Втората световна война цар Борис III пази неутралитет. България поддържа нормална политика с всички участници във войната, но това няма как да продължи дълго. През 1939-та г. Германия окупира Полша, а две години по-късно това е съдбата на по-голямата част от Европа. Българската държава се оказва принудена да вземе категорично и ясно решение, след като немските войски са на Дунава с дестинация Гърция. Сърбия и Гърция са разгромени за около две седмици. Нима съдбата на България е щяла да бъде по-различна?!

Следва съюз с Германия, подписан от министър-председателя Богдан Филов. България, като съюзник на водещата военна сила – Германия, веднага получава право да анексира всички територии с преобладаващо етническо българско население, отнети от диктата на Ньой. Тя го прави. Българските войски влизат в Западните покрайнини и Вардарска Македония, където са посрещнати с радостни митинги и възгласи „Да живее България“, „Да живее Царят Обединител Борис III“, „Един народ, едно царство, един цар“. Това е заснето на киноленти и те стоят. Възвръщаме си и Добрич и Силистра, както и Беломорието.

До 1943-та всички администрирани области на България са следните: Битоля, Скопие, София, Враца, Пловдив, Беломорие, Русе, Стара Загора, Бургас и Шумен и островите Тасос и Самотраки. Забележете – без Солун и Ниш.

Това са Мизия (вкл. Добруджа), Тракия и Македония, чиито територии описват като български всички историци от римските хронисти до академик Константин Иречек. Това е истинската територия, населена предимно с българи при падането и по времето на турското робство. Това е България, очертана от фермана на Абдул Азис, с който той узакони Българската Екзархия. Това са българските земи, които от алчност в последствие ни отнеха нашите съседи и братя по вяра – сърбите и гърците, подкрепяни от Великите сили (отчасти с изключение на Германия). Когато се вгледаме в подробната карта, ще съзрем и трите малки общини – Струмишко, Босилеград и Цариброд.

И там, в тези области до 1943 година няма военни действия, няма фронтова линия, няма бомбардировки, а само военнопленници – сърби и гърци, които българската армия доброволно освобождава, и спасени евреи[3]…когато целият свят гори в кръв. Реално България е във войната, но не воюва. Нормални са отношенията и със Съветска Русия. **Българската земя, когато е под собствена власт, винаги е оазис на мира.** Нима не е вярно!?

Много години, препрочитайки, анализирайки и проучвайки в детайли края на Третото Българско царство, съзирах годината 1944 г. като преломна, а състоялата се през 1947-ма Парижка конференция, която осакатява България по границите от 1919 г. (с малки разлики) като край на всички борби за национално обединение. Навярно е така.

Като че ли преди това има една друга година, която предопределя последвалите трагични събития… 1943-та. На 28-ми август (Успение Богородично по стар стил) умира последният български монарх – обичаният от целия български народ – цар Борис III. Бог го упокоява тогава, когато е най-необходим не само на България, но и на целия свят…, за да превърне отново народът и страната ни в мъченик. „*Защото когото Господ обича, него наказва и към него благоволи, както баща към сина си“ (Притчи Соломонови 3:12).*

Някои казват, че над 370 000 българи преминават през храм паметника „Св. Александър Невски“, за да се поклонят. Все още живи очевидци твърдят, че при печалната вест хората са превземани от такива силни скръбни чувства, че скоро от всякъде се е чувало ридание… Това продължило с дни и е запечатано на киноленти. Цар Борис III е погребан в Рилския манастир, според неговото желание. До гроба му стои дърворезба, изработена на 10 октомври 1943-та година от жители на село Осой, Дебърска околия, на която пише: „На своя Царь Освободитель Борись III оть признателна Македония“.

Той е отровен. Каквото и да се говори днес, двамата доктори, които са се грижели за царя са вярвали, че той е умрял от същата отрова, с която през 1941 г. е отровен и гръцкият генерал Метаксас. [4]

Безсмислено е да разнищваме събитията след този ден! Те са коварни. Изпълнени с лъжи, интриги, безчовечност и смърт. Настъпва време, в което обезумелите за власт диктатори безмилостно ще разцепват не само България, но и цяла Европа. Други насилствено ще създават съюзи, които скоро ще се разпадат.

Продължава в бр. 23

Петър, ДОМЪТ НА ШИШМАН, София, 2021 г.

---

[1] Дойче Веле **"Докато съм цар...": какъв владетел е бил цар Борис?**, източник: https://www.dw.com/bg

[2] Адолф Айхман, един от главните организатори на Холокоста.

[3] Под натиска на Хитлер, България е принудена да депортира евреите от Македония, Тракия и Пиротско. Депортацията на евреите от т.нар. „стари предели“ обаче е осуетена благодарение на решителното противодействие на подпредседателя на НС Димитър Пешев, видни интелектуалци и застъпничеството на Българската православна църква. Цар Борис III отклонява изпращането в лагерите на смъртта на хиляди български евреи, чиято смърт бе сигурна, ако България не владееше въпросните територии.

[4] Според дневника на полковник Шьонебек, германски аташе в София. Версията, че той е отровен от руснаците се поддържа и официално днес от неговите наследници. НИКОЛОВ-ЗИКОВ,